

P V I S

1 6 1 8

- I. Philastrii Catalogus Hæresium.
- II. D. Honorii de Hæresibus.
- III. D. Bugenzæii distributio Methodica Historia passionis Christi.
- IV. D. Garzæi Tractatus Concionum Penitentiarum.
- V. D. Garzæi Delineatio Concionum Penitentiarum.
- VI. Basilii Magni Oratio ad Adolescentes.
- VII. Intimatio Jubilæi Evangelici.
- VIII. Theologorum Saxoniarum Epistola Invitatoria ad universos Theologos.
- IX. D. Bergii Prælectionis Francofurtensis Disputationes Theologice.
- X. M. Sachsii Disquisitio adversus Meijnerum.
- XI. Montani Virga in Bermanum et Ungermannum.
- XII. D. Pelargi Responsum ad Epistolam Schlusenburgii et Cramerii.
- XIII. D. Pelargi Responsoria ad Apostolica duo brevvia Schlusenburgii et Cramerii.
- XIV. Godefridi Disputatio de Abstracto et Concreto.
- XV. Pelargi Disputatio de Assumptione Christi.
- XVI. M. Wolgangi Theses de Justitia et Justificatione.
- XVII. D. Füsseli Disputatio de Deo.
- XVIII. M. Theopoldi Disputatio ex Dialocho Theodoret. Secundo.
- XIX. de Deo.
- XX. de Peccato.
- XXI. de Triâ in Conversione Homini Concurrenti.
- XXII. de Justificatione.
- XXIII. de Bonis Operibus.
- XXIV. de Ecclesia.

Maa 15.

xxvi.
27
PROPOSITIONES

Ex Decimo Examinis Melanchthoniani
loco (qui est de Pœnitentia) de promptæ, illu-
stratæ, & ad piam ac placidam συζήτησιν pro-
positæ, in illustri Soraborum Gy-
mnasio.

P R Æ S I D E

M. JOHANNE THEOPOLDO,
*Professore, Ministro Verbi, & Super-
intendente.*

R E S P O N D E N T E

ADAMO FORVVERCIO Bernburgensi
Anhaltino,

a. d. 3. Novemb. horis ab octava antemeridianis,
Anno τῆς Χρῆστογονίας 1615.

Typis Zachariæ Dörfferi,
Anno M. DC. XV.

Propositiones ex loco de Pœnitentia,

(quæ Græcis μετάνοια, μεταμέλεια, ἐπιστροφή, παλιγγενεσία, ἀνακαίνωσις, sive ἀνακαίνωσις, Latinis, resipiscencia, conversio, regeneratio, renovatio dicitur.)

I.

Proximè de Baptismo dissertatio fuit instituta: Nunc de cœna Domini disputatio erat habenda: Sed noster autor interserit doctrinã de Pœnitentia, quòd, qui sacratissimo illo epulo dignè frui expetunt, prius probare seipsos, de sententia Apostoli, oporteat: id quod absq; vera pœnitentia fieri non potest.

II.

Quod ad notationem vocabuli attinet, non obscurum est, pœnitentiam nuncupatam à verbo pœnitere, quod est improbare & rejicere, quod antea placuerat. Quemadmodum & pœnitentia propriè est reprehensio & improbatio consilii, aut facti, quod antea probavimus.

III.

Synechdochicè verò, pro tota ad DEUM salutari conversione accipitur, quæ est mutatio mentis, voluntatis, & cordis pravi in bonum, facta per Spiritum Sanctum & Verbum, ita ut seriò doceamus propter peccata nostra, & fide in Christum accipiamus remissionem peccatorum, reconciliationem, justificatio-

nem & vivificationem & inchoemus novam obedientiam. Idem sibi vult autor noster, quando inquit: Pœnitentia seu conversio ad DEUM est Contritio, &c.

IV.

Hinc partes pœnitentiæ ab autore nostro, bono consilio, numerantur tres, nempe Contritio, Fides, & Nova obedientia.

V.

Contritio est pavor, ortus ex agnitione iræ DEI adversus peccata nostra, quem subsequitur dolor, quòd DEUM offendimus.

VI.

Ut ut verò necessaria sit contritio: tamen nec sufficiens esse potest, nec remissionem peccatorum meretur.

VII.

Solâ enim fide, (quæ est secunda pœnitentiæ pars, & de cujus definitione suprâ in loco de justificatione differuimus) gratis, propter Mediatorem, DEO reconciliamur.

VIII.

Ideoq; satisfactiones, & vota confessionesq; monasticæ, item purgatorium & cætera hujus furfuris, meræ sunt nugæ, nec enumeratio singulorum delictorum quicquam habet momenti ad impetrationem veniæ apud DEUM.

IX.

Nova obedientia (quæ autori nostro est tertia pœnitentiæ pars) est, secundum Apostolum Paulum, militare bonam militiam, retinere fidem, & bonam conscientiam. 1. Tim. 1.

X. Alii

X.

Alii (cum quibus autor noster non pugnat, cum mortificatio nihil aliud sit quam contritio, & vivificatio comprehendat in se fidem cum fructibus) duas faciunt poenitentiae seu conversionis partes, nempe mortificationem Veteris hominis, sive carnis, & vivificationem Novi hominis, sive spiritus, quibus phrasibus utitur Apostolus Rom. 6. v. 4. 5, 6. Rom. 8. v. 13. Eph. 4. v. 22. 23. 24. Coloss. 3. v. 9. 10.

XI.

Vetus homo Apostolo est natura hominis corrupta.

XII.

Novus homo est natura hominis ad imaginem Dei instaurata.

XIII.

Mortificatio veteris hominis seu carnis, est abnegatio & abolitio pravitate nostrae in nobis, trib. constans partibus sive gradibus.

1. Agnitione peccati & irae Dei.
2. Dolore propter peccatum, & propter Deum offensum.
3. Odio & detestatione peccati.

XIV.

Vivificatio Novi hominis seu Spiritus, est vera laetitia in Deo per Christum, & serium ac promptum studium instituendi vitam ex voluntate Dei, & praestandi obedientiam ipsi gratam, constans & ipsa tribus gradibus, mortificationi contrariis.

1. Agnitione & fiducia misericordiae in Christo.

A 3

2. Lati.

2. Lætitia inde orta, de DEO reconciliato per Christum.

3. Ardenti studio iustitiæ & Novæ obedientiæ, seu non amplius peccandi: Sed gratitudinem DEO per totam vitam præstandi, & amorem eius retinendi, quod studium est ipsa nova obedientia.

XV.

Hactenus de definitione & partibus pœnitentiæ: Ex quibus manifestum sit, in conversione hominis ad DEUM concurrere hæc tria, nempe Verbum, (cum quo sigilla, ut appendices, cohærent) Spiritum Sanctum, & Hominem convertendum, ut etiam in loco de libero arbitrio dictum est.

XVI.

Verbum est tum legis, (Sine lege enim non est cognitio peccati, atq; ita nec dolor de peccato, neq; peccati mortificatio) tum Evangelii, (Quia sine eo non est fides, sine fide non est dilectio DEI, nec peccati odium, & per consequens hominis novi vivificatio nulla.

XVII.

Pertinent hæc ad *αἰτίαν ὀργανικὴν*, sive instrumentalem, à cuius consideratione ordimur in hac doctrina, non ratione dignitatis, (dignior enim est, quæ sequitur) sed ordinis seu modi in nobis agendi & operandi, divinitus sanciti & patefacti.

XVIII.

Spiritus sanctus est *κίνησον αἰτιον*, hoc est, causa efficiens primaria seu principalis. Mentione autem Spiritus Sancti nequaquam excludimus vel Patrem vel Filium, sed distinguimus in mysterio sacrosanctæ Trinitatis, ordinem agendi.

XIX.

Homi.

Homini mens, voluntas & cor, cōsiderantur hīc nō
ut ubjectum planè *παθητικόν* sive purè passivum, ut lo-
quuntur *βλακικοί*: sed etiam ut *ἐνδεχόμενον* seu recipiens.

XX.

Nec enim in conversione homo se habet ut
brutum aut truncus, cū non concurrat ut subje-
ctum *ἀψυχον*, id est, inanime, aut *ἀλογον*, id est, ratio-
nis expers: Sed mens mota à Spiritu Sancto, per legem
agnoscere incipit peccati atrocitatem: Et per Euan-
gelium, quod monstrat Christum, novam lucem ac-
quirit; unde cor, (quod cum voluntate in seriis mo-
tibus copulari constat) tremere incipit, simulque vi-
aricè fide paulatim quasi ex terroribus mortis clucta-
riatq; reviviscere.

XXI.

Intuetur igitur homo in sese, fulmine legis per-
terrefactus, peccatum & mortem. In Christo verò
voce Evangelii patefacto, & declarato, justitiam ac
vitam, quæ sunt *κεμήλια* pretioso ipsius sanguine par-
ta. Considerat & finem, qui triplex est. 1. Gloria
DEI. 2. Beatitudo nostra æterna. 3. Aliorum et-
iam conversio.

1. Cor. 10. v. 32.

Joh. 3. v. 3. 5.

Luc. 22. v. 32.

XXII.

Porro, etiamsi summè necessaria sit conversio,
in hac tamen vita non perficitur, sed est in perpetuo
motu, donec in cœlesti vita perfectionem tandem
assequatur: id quod sequentibus probatur rationi-
bus.

Joh. 3. v. 3. 5.

Luc. 13. v. 5.

1. Testatur hoc Scriptura expressè inquit: Ex
parte cognoscimus &c. 1. Cor. 13. v. 9.

2. Querelæ, gemitus & preces Sanctorum. Psal. 19.
v. 13. Ab occultis meis munda me. Rom. 7. v. 24. Mi-
ser ego homo, quis me liberabit ab hoc corpore mor-
tis?

tis? Matth. 6. v. 12. Luc. II. v. 4. Remitte nobis &c.

3. Lucta carnis & spiritus in conversis, de qua Rom. 8. v. 4. & Galat. 5. v. 17. scribitur: Caro concupiscit contra spiritum.

4. Hortationes Prophetarum & Apostolorum, ut conversi magis convertantur. Jerem. 4. Rom. 8. Apoc. 22. Justus justificetur adhuc, qui sanctus est, sanctificetur adhuc.

5. Idem etiam hâc evidentissimâ ratione liquido demonstratur. Nec mortificatio carnis, nec vivificatio Spiritus, (quæ sunt quasi essentialis partes conversionis) in hâc vitâ integra est, aut absoluta, in Sanctis.

Ergo nec tota conversio Sanctorum integra aut absoluta esse potest in hâc vitâ.

Si probatio requiratur, de mortificatione res plana est, cum constet, Sanctos in hâc vitâ non modò luctari perpetuò cum concupiscentia carnis, verum etiam in lucta ipsa non rarò succumbere ad tempus, & subinde peccare, labi, Deumq; offendere, licet sua peccata non defendant, sed potiùs detestentur, deplorent, ac vitare studeant. De vivificationis autem imperfectione, testatur eadem lucta, & certè, cum cognitio tantum sit ex parte, renovatio mentis, voluntatis, & cordis, etiam non potest non esse talis.

XXIII,

Etsi verò, cur DEUS in hac vita conversionem in nobis non perficiat, cum possit, scrutari & investigare scrupulosius non debeamus: aliquas tamen adducere possumus ex verbo patefacto rationes, quarum

1. Est, ut Sancti hâc ratione humiliati exerceantur in fide, patientiâ, precibus, lucta adversus carnem, nec superbiant opinione perfectionis, sed quotidie
orent:

orent: Remitte nobis peccata. Item: Ne ingrediaris
in iudicium cum seruo tuo. Psal 143.

2. ut ad patientiam magis ac magis contendant,
eamq; ardentius desiderent. Apoc 22.

3. ut, contempto hoc mundo ad vitam cœlestem
magis adspirent, utpote, & cui intelligant suam perfe-
ctionem esse reservatam. Coloss 3. v. 2. Superna cura-
te, &c. Item 1. Joh. 3. v. 2. Nondum patefactum est,
quod erimus. Scimus autem fore, ut, cum patefactus
ipse fuerit, similes ei simus futuri.

XXIV.

Fructus & effectus pœnitentiæ sunt, officia pieta-
tis erga Deum & charitatis erga proximum.

XXV.

Remissio autem peccatorum, iustitia & vita æter-
na, non sunt effectus pœnitentiæ, aut merces ex meri-
to data: sed consequens, seu merces gratuita, sicut &
fidei & bonorum operum: aliàs sibi non constaret
præceptum illud Domini; Cum omnia feceritis, di-
cite: Servi inutiles sumus, Luc. 17. v. 10.

XXVI.

Pugnant cum doctrina de salutari pœnitentiâ,
carnalis securitas, Cainica desperatio, hypocrisis mo-
nastica, nec non cæteri errores & furores Papistarum
& Novatianorum.

XXVII.

Novatianorum dogma fuit, lapsis post baptis-
mū in manifesta scelera, negandam esse absolutionem
& reditum ad Ecclesiam: quod manifestè impium ef-
se, ostendunt sequentes rationes:

1. A juramento Dei: Vivo ego, dicit Dominus,
nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur & vivat.
Ezech. 18. & 33.

B

2. ab

2. Ab exemplis jam olim receptorum in gratiam post graves lapsus, ut Petri Apostoli, incesti apud Corinthios, adolescentis commendati à Johanne Evangelista, secundum historiam Ecclesiasticam Eusebii: Item Ecclesiæ Galatarum, & aliarum Ecclesiarum, quæ Apoc. 2. & 3. ad pœnitentiam revocantur. Hujusmodi. n. exemplis Meletium ipsum (Novati sectatorem) refutasse jam olim legitur Petrus Episcopus Alexandrinus.

3. A præcepto Domini. Remitte septuagies septies. Matth. 18. ubi per Enallagen numeri finiti pro infinito, ad finem usq; vitæ extenditur promissio facta resipiscentibus.

4. A fine concionum pœnitentiæ, quæ nullius momenti essent futurae, ac frustra proponerentur, nisi lapsis rursus in Ecclesiam aditus per seriam pœnitentiam pateret.

XXVIII.

Pontificiorum errores, seu furores potius in hac doctrina sunt hi præcipui.

1. Quod nullam faciunt mentionem Mediatoris, atq; ita privant anxias conscientias vera & solida cōsolatione, in qua debebant acquiescere.

2. Fingunt, contritionem posse ac debere esse sufficientem pro peccatis.

3. Eidem contritioni falso tribuunt meritum remissionis peccatorum.

4. Confessionem apud ministrum, seu enumerationem peccatorum omnium & singulorum necessariam statuunt ad remissionem.

5. Satisfactiones (quas sic vocant) Canonicas, quæ sunt opera, seu ritus, non à Deo, sed ab hominib. mandati

mandati, necessariò requiri pro pœnis peccatorum æternis, sive purgatorii, garrunt.

XXIX.

Quæ tetra & horrenda Papistarum dogmata facile est ex Scripturâ refutare.

XXX.

Præterquam enim quòd enumeratio peccatorum est res impossibilis, & dolores in contritione, licet necessarii, sufficientes tamen esse nunquam possunt, imò, si excedant modum, ut in timore servili, mergunt homines in desperationem: opinio meriti proprii, est blasphemia in meritum Filii Dei, sicut etiam satisfactionis commentum obscurat satisfactionem à Filio Dei pro nobis præstitum in ara crucis.

XXXI.

Tota igitur sacra Scriptura impuris Monachis re-
clamat. Ex innumeris autem testimoniis hæc, ut præcipua, piis in conspectu sint.

Psal. 90. v. 11. Quis novit magnitudinem iræ tuæ? Ergo non potest esse sufficiens in nobis contritio.

Tit. 3. v. 5. Non ex operibus justis, quæ fecerimus nos, sed ex misericordia servavit nos &c. E. vana est nostri meriti ostentatio.

Psal. 19. v. 13. Delicta quis intelligit? Etiam ab occultis munda me, Domine. E. Non potest singulorum lapsuum præstari à nobis recordatio, nedum enumeratio, qualem in confessione ista auriculari, per miserabilem conscientiarum carnificinam, efflagitant.

Esa. 29. v. 13. & Matth. 15. v. 8. Frustra me colunt mandatis hominum. E. Satisfactiones, quas Cano-

nicas appellant, sunt inania rancidorum Monachorum somnia & commenta, ut supra quoq; thesibus 6.7.8. ostentum est.

COROLLARIA.

I.

Remissio culpa non est distincta à remissione pœna æterna.

II. Remissio culpa est distincta à remissione pœna temporalis in hac vita.

III. Spontanea confessio, & enumeratio quorundam delictorum coram Ministris Ecclesia, est ἀδιάφογον.

IV. Dicitur illud: Peccatum non dimittitur, nisi ablatum restituatur, non loquitur de satisfactione Canonica, à Monachis excogitata, sed de studio novæ obedientiæ secundum legem Dei. 1. Tim. 1. Milita bonam militiam, &c. Ephes. 4. Qui furatus est, non furetur amplius, &c.

Δόξα Θεῷ ἐν ὑψίστοις.

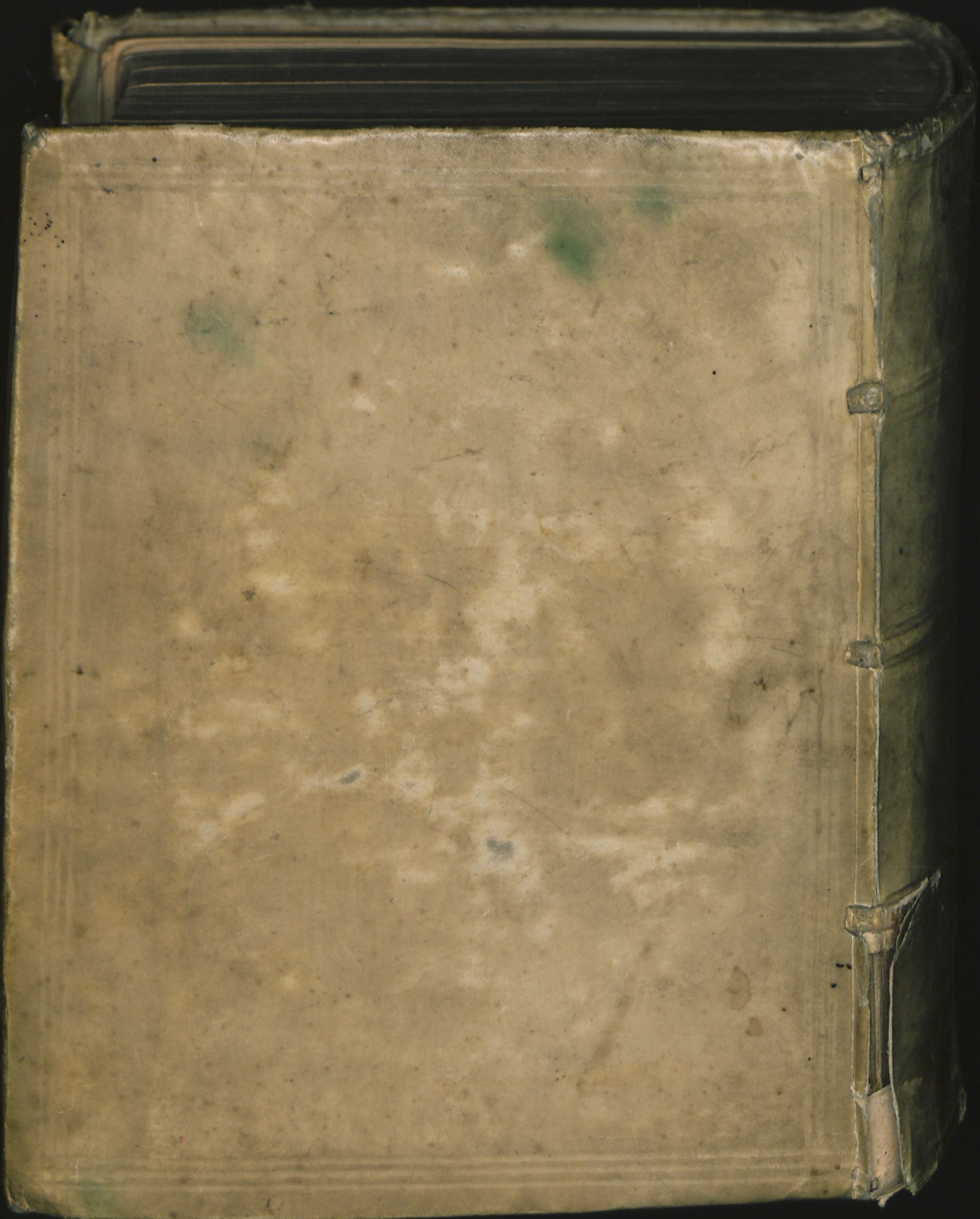
Jh 4245

X 22MA38

VD 17 AC

B.I.G.

Farbkarte #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

27

IONES
Melanchthoniani

tia) depromta, illu-
cidam συζητησιν pro.
praborum Gy.

I D E
THEOPOLDO,
Verbi, & Super-
nte.

ENTE
CICLO Bernburgensi
no,

ava antemeridianis,
vias 1615.

e Dörfferi,
C. XV.

